

11.11.2024

Asia/3

§ 690

V 27.11.2024, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite hoitotakuun säilyttämisestä Helsingissä

HEL 2024-006023 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Hiltunen Titta Hoitotakuu säilytettävä Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että lainsäädäntömuutoksista huolimatta Helsinki jatkaa 14 päivän hoitotakuun tavoittelemista jatkossakin. Aloite on liitteenä 1.

Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen talousarvioesityksen mukaisesti kiirettömässä hoidossa 14 vuorokauden hoitoon pääsyä sairaanhoitajalle ja 30 vuorokauden hoitoon pääsyä lääkärille. Keskeisenä tavoitteena on myös hoitoon pääsyn ja hoidon oikea-

aikaisuuden edistäminen asetetuista hoitotakuun aikarajoista riippumatta.

Perustason terveydenhuollon hoitotakuun lainsäädäntö

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 51 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteiden tutkimuskeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvioinnin tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee. Kiireettömään hoitoon on päästävää 14 vuorokaudessa, kun hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uudet oireet tai toimintakyvyn alenema. 14 vuorokauden enimmäisaika ei koske esimerkiksi todistuksen tai lausunnon saamista, terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä. Muissakin asioissa hoitoon tulee päästä kohtuullisessa ajassa enintään kolmen kuukauden kuluessa tai hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön 14.7.2023 antamassa ohjauskirjeessä hoitotakuusta todetaan, että eduskunnan hyväksymän lain mukaan 1.11.2024 voimaan tulee perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa seitsemän vuorokauden hoitotakuu. Hallitusohjelman mukaan henkilöstöpulan takia pidetään voimassa kuitenkin 1.9.2023 voimaan tullut 14 vuorokauden hoitotakuu ja 1.11.2024 voimaan tulevaksi säädetyistä seitsemän vuorokauden hoitotakuusta luovutaan. Lakimuutosta ei ole tehty, mutta se on tarkoitus tehdä ennen kuin seitsemän vuorokauden hoitotakuu ehtii voimaan.

Hallitus linjasi kehysriihineuvotteluissa 15.–16.4.2024 uusista julkista taloutta vahvistavista sopeutustoimista ja päätti muun muassa perustason terveydenhuollon hoitotakuun heikentämisestä 14 vuorokaudesta kolmeen kuukauteen. Hallituksen yhtenä tavoitteena toimista päätetäessä on ollut helpottaa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa ja vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon lisähenkilöstön rekrytointipainetta.

Helsingin terveysasemien kiireettömään hoitoon pääsy

Hoitoon pääsyn tunnuslukujen tulee terveydenhuoltolain 55 §:n mukaan perustua Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisemiin raportteihin. Vuonna 2024 tammi-kesäkuussa terveysasemien asiakkaista kiireettömälle lääkärin vastaanotolle hoidontarpeen arvioinnista pääsi 14 vuorokauden kuluessa 43 prosenttia ja hoitajan vastaanotolle 99 prosenttia asiakkaista. Tällä hetkellä THL:n raporttien laadussa on kuitenkin vielä puutteita, joita korjataan yhteistyössä Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan, Apotti Oy:n ja THL:n kanssa. Helsinki jul-

kaisee internet-sivuillaan THL:n sivujen linkit hoitoon pääsyn tilanteesta.

Terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallin mukaisesti jokaiselle potilaalle nimetään terveysasemilla tarvittaessa yhteyshenkilö, joka voi olla hoitaja, lääkäri tai joku muu sosiaali- ja terveysalan ammattilainen. Yhteyshenkilön tehtävänä on varmistaa, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut ja tukea. Hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi tavoitteena on aina myös resurssien mukaan saman lääkärikontaktin jatkuvuus. Terveysasemilla hoidetaan paljon asiakkaita jo ensikontaktissa mahdollisimman pitkälle hoidon tarpeen arvioinnin perusteella, joten osa asiakkaiden hoidon tarpeista voidaan jo ensikontaktissa ratkaista. Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella potilaan hoitokontakti voidaan myös hoitaa loppuun sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, lääkärin, fyysioterapeutin tai mielenterveys- ja päihdehoitajan vastaanotolla. Moniammatillisuudella pyritään laadukkaaseen, potilasturvalliseen ja oikea-aikaiseen hoitoon sekä varmistamaan ammattilaisten tehokas työajankäyttö kunkin ammattilaisen osaamisprofiili huomioiden. Palvelutarpeen arvioinnin tueksi otetaan käyttöön sähköinen Älykäs HTA -työkalu sekä käyttöön otettavaa asiakaskontaktien hallinnan tietojärjestelmää kehitetään edelleen.

Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen talousarvioesityksen mukaisesti kiirettömässä hoidossa 14 vuorokauden hoitoon pääsyä sairaanhoitajalle ja 30 vuorokauden hoitoon pääsyä lääkärille, koska hallituksen linjaama kolmen kuukauden hoitotakuu perusterveydenhuollon kiirettömään hoitoon on kohtuuttoman pitkä odotusaika asiakkaille. Hoitotakuun toteutumista seurataan.

Vaikutusten arviointi

Toimivilla ja riittävän hyvin saavutettavilla sosiaali- ja terveyspalveluilla on myönteinen vaikutus asukkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Arviolta 10 prosenttia sairauksista, esimerkiksi vaarattomaksi arvioitujen luomien poisto, on sellaisia, jotka voivat odottaa kolme kuukautta kiirettömän ajan saamiseksi lääkärille.

Hoidon jatkuvuus on keskeinen terveydenhuollon laatuun, kokonaisvaltaisuuteen, tehokkuuteen, yhteistyöhön ja kustannuksiin sekä väestön terveyteen myönteisesti vaikuttava tekijä. Yksinomaan hoidon saatuuden painottaminen niukkojen resurssien vallitessa saattaa vähentää hoidon jatkuvuutta.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys perustuu lautakunnan lausuntoon ja kaupungin talousarvioesitykseen vuodelle 2025.

11.11.2024

Asia/3

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan ryhmäaloitteeseen vastaa kaupunginhallitus. Vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä tämän luvun 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Hiltunen Titta Hoitotakuu säilytettävä Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 10.09.2024 § 191

HEL 2024-006023 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteisiin koskien hoitotakuun säilyttämistä Helsingissä:

”Ryhmäaloitteissa esitetään, että lainsäädäntömuutoksista huolimatta Helsinki jatkaa 14 päivän hoitotakuun tavoittelemista terveysasemien lääkärien ja hoitajien vastaanotoissa. Sosialidemokraattien aloitteessa todetaan, että 14 päivän hoitotakuu merkitsisi kaikille terveysasemille velvoitetta parantaa toimintaa ja hoitoon pääsyn mittarin olevan yksilöllinen ja velvoite 100 prosenttia.

Ryhmäaloitteissa todetaan, että asiantuntija-arvioiden mukaan hoitotakuun pidentäminen takaisin kolmeen kuukauteen saattaa tuoda haasteita hoidon laatuun, saatavuuteen, kustannusten ja palvelujen tasoon. Vaikka tiukemman hoitotakuun toteuttamisella olisi välittömiä kustannusvaikutuksia, tulee myös kokonaisuutta ja pidempää aikaväliä tarkastella. Terveysongelmia ei pitäisi päästää kasautumaan ja pahenemaan.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen 30 vuorokauden kiirettömään hoitoon pääsyä lääkärin ja hoitajien vastaanotoissa. Keskeisenä tavoitteena on myös hoitoon pääsyn ja hoidon oikea-aikaisuuden edistäminen asetetuista hoitotakuun aikarajoista riippumatta.

Perustason terveydenhuollon hoitotakuun lainsäädäntö

Terveydenhuoltolain 51 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystakeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee. Kiirettömään hoitoon on päästävä 14 vuorokaudessa, kun hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uudet oireet tai toimintakyvyn alenema. 14 vuorokauden enimmäisaika ei koske esimerkiksi todistuksen tai lausunnon saamista, terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä. Muissakin asioissa hoitoon tulee päästä kohtuullisessa ajassa enintään kolmen kuukauden kuluessa tai hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön hoitotakuu ohjekirjeessä (262/2003) todetaan, että eduskunnan hyväksymän lain mukaan 1.11.2024 voimaan tulee perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa seitsemän vuorokauden hoitotakuu. Hallitusohjelman mukaan henkilöstöpulan takia pidetään voimassa kuitenkin 1.9.2023 voimaan tullut 14 vuorokauden hoitotakuu ja 1.11.2024 voimaan tulevaksi säädetystä seitsemän vuorokauden hoitotakuusta luovutaan. Lakimuutosta ei ole tehty, mutta se on tarkoitus tehdä ennen kuin seitsemän vuorokauden hoitotakuu ehtii voimaan.

Hallitus linjasi kehysriihineuvotteluissa 15.–16.4.2024 uusista julkista taloutta vahvistavista sopeutustoimista ja päätti muun muassa perustason terveydenhuollon hoitotakuun heikentämisestä 14 vuorokaudesta kolmeen kuukauteen. Hallituksen yhtenä tavoitteena toimista päätettäessä on ollut helpottaa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa ja vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon lisähenkilöstön rekrytointipainetta.

Helsingin terveysasemien kiirettömään hoitoon pääsy

Hoitoon pääsyn tunnuslukujen tulee terveydenhuoltolain 55 §:n mukaan perustua Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisemiin raportteihin. Vuonna 2024 tammi-kesäkuussa terveysasemien asiakkaista kiireettömälle lääkärin vastaanotolle hoidontarpeen arvioinnista pääsi 14 vuorokauden kuluessa 43 prosenttia ja hoitajan vastaanotolle 99 prosenttia asiakkaista. Tällä hetkellä THL:n raporttien laadussa on kuitenkin vielä puutteita, joita korjataan yhteistyössä Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan, Apotti Oy:n ja THL:n kanssa. Helsinki julkaisee internet-sivuillaan THL:n sivujen linkit hoitoon pääsyn tilanteesta.

Terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallin mukaisesti jokaiselle potilaalle nimetään terveysasemilla tarvittaessa yhteyshenkilö, joka voi olla hoitaja, lääkäri tai joku muu sosiaali- ja terveysalan ammattilainen. Yhteyshenkilön tehtävänä on varmistaa, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut ja tukea. Hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi tavoitteena on aina myös resurssien mukaan saman lääkärikontaktin jatkuvuus. Terveysasemilla hoidetaan paljon asiakkaita jo ensikontaktissa mahdollisimman pitkälle hoidon tarpeen arvioinnin perusteella, joten osa asiakkaiden hoidon tarpeista voidaan jo ensikontaktissa ratkaista. Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella potilaan hoitokontakti voidaan myös hoitaa loppuun sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, lääkärin, fysioterapeutin tai mielenterveys- ja päihdehoitajan vastaanotolla. Moniammatillisuudella pyritään laadukkaaseen, potilasturvalliseen ja oikea-aikaiseen hoitoon sekä varmistamaan ammattilaisten tehokas työajankäyttö kunkin ammattilaisen osaamisprofiili huomioiden. Palvelutarpeen arvioinnin tueksi otetaan käyttöön sähköisen Älykäs HTA -työkalun sekä käyttöön otettavaa asiakaskontaktien hallinnan tietojärjestelmää kehitetään edelleen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen 30 vuorokauden kiireettömään hoitoon pääsyä, koska hallituksen linjaama kolmen kuukauden hoitotakuu perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon on kohtuuttoman pitkä odotusaika asiakkaille.

Vaikutusten arviointi

Toimivilla ja riittävän hyvin saavutettavilla sosiaali- ja terveystalveilla on myönteinen vaikutus asukkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Arviolta 10 prosenttia sairauksista on sellaisia, esimerkiksi vaarattomaksi arvioidun luomien poisto, jotka voivat odottaa kolme kuukautta kiireettömän ajan saamiseksi lääkärille.

Hoidon jatkuvuus on keskeinen terveydenhuollon laatuun, kokonaisvaltaisuuteen, tehokkuuteen, yhteistyöhön ja kustannuksiin sekä väestön

11.11.2024

terveyteen myönteisesti vaikuttava tekijä. Yksinomaan hoidon saata-
vuuden painottaminen niukkojen resurssien vallitessa saattaa vähentää
hoidon jatkuvuutta.”

Käsittely

10.09.2024 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Pentti Arajärvi: Lausunnon toinen kappale muutetaan muotoon:
Vaikka tiukemman hoitotakuun ylläpitämisellä olisi välittömiä kustan-
nusvaikutuksia, tulee myös kokonaisuutta ja pidempää aikaväliä tarkas-
tella.

Lausunnon kolmanteen kappaleeseen muutetaan ilmaisu "1.1.2025 al-
kaen 30" muotoon "edelleen 14".

Lausunnon yhdeksänteen kappaleeseen muutetaan ilmaisu " 1.1.2025
alkaan 30" muotoon" edelleen 14".

Kannattaja: jäsen Samuel Adouchief

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavan
äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 10

Kati Juva, Laura Korpinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Johanna
Nuorteva, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Jussi Sahlberg, Daniel Sazo-
nov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 3

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen
äänin 10 - 3.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen
mukaisen lausunnon.

11.11.2024

Asia/3

03.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 09 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi